

“Bibliotekaren, hans Kald og hans Opgaver”

– som H.O. Lange så det i 1912

af bibliotekskonsulent Torsten Schlichtkrull, Det Kongelige Bibliotek

For 100 år siden, i 1912, udkom første udgave af *Haandbog i Bibliotekskundskab*. Udgiveren var Svend Dahl (1887-1963), en af 1900-tallets mest indflydelsesrige danske biblioteksmænd. Dahl var på det tidspunkt blot 25 år gammel og endnu ikke færdig som cand.mag. Han var i 1907, året efter sin studentereksamen, blevet ansat som assistent ved Det kongelige Bibliotek, og allerede før han tog skoleembedseksamen var han en kendt biblioteksmænd.¹ Den mand, som havde ansat ham, H.O. Lange (1863-1943), var overbibliotekar og selv en betydelig biblioteksmænd. Han havde netop afsluttet ledelsen af overflytningen af hele biblioteket til den af arkitekt Holm opførte nye bygning på Slotsholmen.

Dahls Håndbog, som blev bogens kaldenavn, kom i alt i fire udgaver, 1912, 1916, 1924-30 i 2 bind og endelig i 1957-60 i 3 bind under titlen *Nordisk håndbog i bibliotekskundskab*. Bibliotekarer, som blev uddannet omkring 1970, fik håndbogen anbefalet som et uomgængeligt opslagsværk.

Dahls chef, H.O. Lange, var ægyptolog. Han blev ansat som assistent ved Universitetsbiblioteket i 1883 og i 1885 ved Det Kongelige Bibliotek. I 1901 blev han som en naturlig ting Chr.

Bruuns efterfølger som overbibliotekar, og han ledede biblioteket til 1924. Staben var ikke stor, den kunne efter biblioteksflytningen i 1906 rummes i den sal, man i dag passerer på vejen fra Kirkeby-broen hen mod Oktogonen, den daværende forhal. Navnet var ganske naturligt *Arbejdssalen*. Den lille stab illustreres også af det faktum, at i perioden 1653-1943, næsten 300 år, var der sammenlagt ansat 290 personer ved Det Kongelige Bibliotek, fyrbødere og skrivere inkluderet.²

Lange moderniserede biblioteket, udvidede åbningstiderne og lagde vægt på hurtig ekspedition af bøgerne. Han bevægede ganske enkelt biblioteket i en mere publikumsvenlig retning. Lange havde stort kendskab til bøger og tillige til det internationale bogmarked, og han bidrog bl.a. til at forøge bibliotekets samling af inkunabler. Ud over at være overbibliotekar ved et videnskabeligt bibliotek arbejdede H.O. Lange flittigt for folkebibliotekssagen og for afholdsbevægelsen. I 1909 holdt han på det første biblioteksmøde i Århus en tale, *Bibliotekssagen uden for København*, som blev skelsættende. Den skitserede hovedlinjerne i den senere bibliotekslov af 1920.³

Lange skrev flere kapitler i Dahls *Håndbog*, bl.a. det indledende kapitel om bibliotekarens kald og opgaver, som aftrykkes efter denne indledning. Herudover var der i den 334 sider store bog kapitler om bibliotekshistorie, håndskrifter, bogtrykket og dets historie, papir og reproduktionsmetoder, bogbind, bogkonservering og katalogisering samt et afsluttende kapitel om bibliografiske hjælpemidler. Man genkender gode fagfolk blandt forfatternavnene. Dahl

*Overbibliotekar H.O. Lange (t.h.)
og bibliotekar Johannes Bonnesen
ved bibliotekets skrivemaskine*

begrunder i forordet bogen med behovet for *en elementær Lærebog i Biblioteksvæsen*, bl.a. set i lyset af, at der endnu ikke var nogen egentlig bibliotekaruddannelse i de nordiske lande. Man fristes til at få den ganske udokumenterede tanke, at Dahl så behovet for en generel håndbog, som levede op til tidens krav, netop fordi han var ny i faget.

Læser man Langes kapitel i dag, mærkes de 100 år naturligvis. Lange skrev i en periode, hvor den nyeste tekniske landvinning var skrivemaskinen, og han kunne af gode grunde ikke forudse den tekniske udvikling, som i snart 50 år har omkalfatret den måde, man driver bibliotek på. Lange kendte ikke til edb, og dermed heller ikke til internet, databaser, elektroniske bøger og tidsskrifter m.v.

Computernes indtog i bibliotekerne har fuldstændig ændret procedurerne for

anskaffelse, katalogisering og vejledning; med de elektroniske mediers indtog er også opbevaringen af materialerne blevet ændret. Derfor er der naturligvis dele af artiklen, som er forældede, eksempelvis den amerikanske bibliotekshåndskrift (som virkelig er let læselig), men det rører ikke ved centrale dele af Langes synspunkter. Alene dette viser, at hovedopgaven for bibliotekarerne er uændret alle ændringerne til trods: "Hans [bibliotekarens] Hovedopgave er jo at bane Vejene for Publikum til Bøgerne og at lukke Bogskatten op for Benytteren. Dertil tjener hele Bibliotekets omstændelige indre Arbejde, og derfor eksisterer Bibliotekaren som den levende Vejledning i Bøgernes Labyrint."

Den bibliotekar, Lange skriver om, er akademiker. Helt frem til 1973 var betegnelsen *bibliotekar* i forskningsbibliotekerne synonymt med det, der i dag hedder forskningsbibliotekar. Der fandtes i 1912 ingen faglig uddannelse, som førte ind i biblioteksvæsenet, så alt arbejde af biblioteksfaglig art blev udført af akademikere. Det er der heldigvis blevet lavet om på siden, men uanset om man er akademiker eller ej, gælder det også i dag, at "hans [bibliotekarens] Evne til metodisk Tænkning og Arbejde maa være vaagen og maa udvikles."

Uden evnen til at tænke metodisk og i øvrigt evnen til at lytte og at sætte sig ind i samtalepartnerens tankegang, er ethvert forsøg på blot nogenlunde avanceret vejledning af nutidens biblioteksbrugere dødsdømt på forhånd. Den dybere faglige vejledning kræver naturligvis stadig en vis faglig indsigt. Under alle omstændigheder gælder det stadig, at "Biblioteksarbejdet er af den Art, at man lærer ved selve Arbejdet, saa længe man lever."

At H.O. Lange konsekvent skriver “han” om bibliotekaren skal ikke undre; thi for 100 år siden var bibliotekarer af hankøn. Den første kvindelige assistent blev ansat i 1907, og den første bibliotekar i 1915.⁴ Som et kuriosum kan det nævnes, at biblioteket i 1906 blev indrettet uden dametoilet for ansatte, hvorfor de efterhånden mange kvindelige ansatte indtil 1968 måtte dele toilet med de også efterhånden mange kvindelige lånere. Der var kø ved frokosttid.

Lange gør naturligt en del ud af bogvalget, anskaffelsen af selve bibliotekets råstof. Her er et punkt, hvor han er blevet overhalet af udviklingen. Den tekniske udvikling har skabt helt nye måder at vælge, købe, katalogisere og læse bøger på, intet mindre. I “gamle dage” med trykte bøger måtte der nødvendigvis gå et stykke tid fra en bog blev bestilt af biblioteket til den først ankom og blev katalogiseret og siden sat op på hylden. I dag er det anderledes. Det er muligt at stille en stor mængde elektroniske bøger til rådighed i bibliotekets katalog uden at de dermed er anskaffet; leverandøren leverer katalogposterne. I “gamle dage” skete bogvalget ved at bibliotekets personale valgte de bøger ud, som man forventede efterspørgsel på, eller som blot blev anset som vigtige for biblioteket. I dag kan man vælge at lade købet ske ved brugerens mellemkomst: Klikker en bruger på bogen og læser i den tilstrækkelig lang tid, sker købet automatisk, ideelt uden at brugeren opdager, at der er sket et køb.

Alt dette er endnu i sin vorden, og det kræver videreudvikling af det eksisterende programmel, indgåelse af aftaler med leverandører og en ny måde at håndtere budgettet på. Siden november 2011

Det Kongelige Biblioteks frokoststue, 1906.

har KUBIS-fakultetsbibliotekerne ved “vådømrådet” (de natur- og sundhedsvidenskabelige fagområder) arbejdet med et omfattende projekt, som kort fortalt går ud på dels at lade bogvalget ske der hvor brugerne aktivt benytter bøgerne, og samtidig er det besluttet stort set at ophøre med indkøb af trykte bøger.

Langes kapitel blev optrykt uændret i 2. og i en let redigeret form i 3. udgave af Dahls Håndbog. I 1959 kom *H.O. Lange. Udgivet af Danmarks Biblioteksforening i 50-året for overbibliotekar Langes foredrag på det første almindelige danske biblioteksmøde i Århus i 1909, København 1959*, hvor den oprindelige version blev optrykt. Udover kapitlet fra Dahls *Håndbog* rummer den tre af Langes taler samt to omtaler af hans virke, hvor da forhenværende rigsbibliotekar, Svend Dahl skrev om *H.O. Lange og de videnskabelige biblioteker*, og biblioteksdirektør Robert L. Hansen om *H.O. Lange og folkebibliotekerne*. Foran optrykket er en ganske kort indledende tekst, som afsluttes med, at artiklen “den dag i dag kan læses med stort udbytte.”

Det gælder stadigvæk, så lad nu H.O. Lange selv komme til orde:

Bibliotekaren, hans Kald og hans Opgaver (1912)

af overbibliotekar H.O. Lange

Først siden Midten af det 19. Aarhundrede er den bibliotekariske Opgave bleven en selvstændig Livsgerning med sit Maal i sig selv, en Gerning, der lægger Beslag paa sine Tjeneres fulde Interesse og Kraft, en Gerning, der kræver og giver en særlig Uddannelse og derfor ogsaa skaber en særlig Stand med særlige faglige Interesser. Vel var der tidligere betydelige Mænd, som ved deres Arbejde satte deres Præg paa Biblioteksvæsenets Udvikling trods ussel Løn og vanskelige Arbejdsvilkår; men endnu for 50 Aar siden var alle Lederne af de store tyske Biblioteker Universitetsprofessorer, og endnu i den sidste Menneskealder har man belønnet Digtere uden bibliotekariske Forudsætninger med Chefspladser ved store franske Biblioteker. Her i Danmark blev J.A. Bølling i 1861 den første Chef for det kgl. Bibliotek, der ikke samtidig virkede i andet Embede.

Den franske Titel *conservateur*, der endnu bruges, og den indtil nu brugte østerrigske Titel *Custos* er karakteristisk for den ældre Opfattelse af Bibliotekarens Kald, at han i første Række skal bevare Bogskattene, en Betragtning, der i svundne Tider har skabt Forestillinger om Bibliotekaren, der endnu ikke er udryddede: at han er en

lærd Mand, hvis lidet byrdefulde Opgave det er at holde Orden paa Bøgerne og – at læse i dem selv, medens han gør det vanskeligt for andre at komme til dem.

Det sidste halve Aarhundrede har været Vidne til en ny Udvikling af Biblioteksvæsenet, der har skabt en hel ny Type af Bibliotekarer med nye Idealener og med en ny Forstaaelse af deres Opgaver. Det maa fremhæves, at Forbedringen af Standens økonomiske Stilling har bidraget væsentligt dertil; men det maa paa den anden Side ikke overses, at det amerikanske Biblioteksvæsenes rivende Udvikling med dets særegne Præg og Metoder har udøvet en stærk Paavirkning Verden over.

Naar man hyppigt i udenlandske Fagbøger træffer Udtrykket Biblioteksvidenskab, saa bør man ikke lade sig imponere deraf. En saadan Videnskab eksisterer ikke. Arbejdet i et Bibliotek er ikke som saadant videnskabeligt, selv om meget af Biblioteksarbejdet kræver videnskabelige Forudsætninger. Det er gennemgaaende en Virksomhed af teknisk-administrativ Art; og man kan derfor med Rette tale om en Biblioteksteknik, der dels bygger paa videnskabelige Principer og dels paa praktiske Erfaringer.

Det rette Forhold til de bibliotekariske Opgaver kræver mere end den "Interesse for Bøger", som et læsende og studerende Menneske ganske naturligt har, det kræver Forudsætninger baade af aandelig og af rent praktisk Art.

Først og fremmest kræves af alle fra Lederen til den yngste Medarbejder en ganske klar Opfattelse af Bibliotekets Opgave eller Opgaver, en nøje Afvejning af dets videnskabelige, almenoplysende eller elementært folkeopdragende For-

maal, dets Opgave som Bogmuseum eller Arkiv for det lokale Aandsliv. Naar man ser bort fra de rene Folkebiblioteker, vil Opgaverne i Reglen være ret sammensatte og maaske endog modstridende. Museumsformaalet vil vanskeligt i alle Tilfælde kunne forliges med den Bøgenes Opgave: at gøre Nytte; Hensynet til Fremtiden vil trænge Hensynet til Samtiden tilbage. Bibliotekets Opgave findes naturligvis bedst defineret i dets Reglement, som maa være normgivende for dets Praksis og bindende baade for Personale og Publikum. Hvis Praksis med Nødvendighed har fjernet sig i væsentlige Henseender fra Reglementet, bør dette ændres.

Biblioteksarbejdet er af den Art, at man lærer ved selve Arbejdet, saa længe man lever. Den interesserede Bibliotekar samler hver Dag nye Kundskaber, der dygtiggør ham mere og mere til hans Gerning; dels vokser hans Bogkundskab og hans Evne til at orientere sig i Bøgenes Labyrinth, saa at han bedre og bedre kan vejlede og tjene Publikum, og dels samler han Erfaringer, der hver Dag kommer selve Bibliotekets indre Orden til Gode.

Bibliotekarens Opgave er af den Art, at den synes lettere, jo mindre man har et virkeligt Kendskab til den: den forstaas saare lidt af udenforstaaende. Det vil i Reglen gaa alle unge, der kommer i Arbejde i et større Bibliotek, og som med Liv og Sjæl gaar op i deres Arbejde, saaledes, at de meget snart vil synes, at der er grumme meget, der egentlig skulde gøres anderledes, og som let kunde reformeres. Først efterhaanden vil de helt forstaa, hvilken Betydning Traditioner og Sammenhæng har i et stort Bibliotek. De vil efterhaanden forstaa

Overbibliotekar H.O. Lange (1863-1943), chef for Det Kongelige Bibliotek 1901-24.

Vanskelighederne ved at gribe radikalt ind paa enkelte Punkter, naar Balancen og Sammenhængen i den indre Orden derved forstyrres; det vil gaa op for den, der alsidigt og intensivt lever sig ind i Bibliotekets Orden, at det, der saa saa simpelt ud, i Virkeligheden er ret sammensatte og ofte temmelig forviklede Problemer.

Bibliotekaren maa som Forudsætning medbringe til sin Gerning et bredt Kulturgrundlag og videnskabelig Skoling; hans Evne til metodisk Tænkning og Arbejde maa være vaagen og maa udvikles. Omfattende Kundskaber i gamle og nyere Sprog er nødvendige; hans litteraturhistoriske Interesser og Kundskaber maa ikke indskrænke sig til Skønlitteraturen, men maa udstrække sig til Fagvidenskabernes Historie. Han vil uvilkaarligt ved at arbejde i Bøgenes Verden faa sit Blik udvidet og sin Viden øget, men mere i

Bredde end i Dybden; han fristes til overfladisk Polyhistori, og det er vigtigt at være paa Vagt mod denne Fristelse og ikke at forveksle den med virkelig Indsigt. Han maa ubetinget stille sin Viden, baade den almindelige, der mere betyder Orientering end Viden, og den specielle, der er erhvervet ved særlig Fordybelse og metodisk Studium, til Publikums Raadighed. Hans Hovedopgave er jo at bane Vejene for Publikum til Bøgerne og at lukke Bogskatten op for Benytteren. Dertil tjener hele Bibliotekets omstændelige indre Arbejde, og derfor eksisterer Bibliotekaren som den levende Vejledning i Bøgenes Labyrinth.

Boghistorie, Bibliografi og Bibliotekshistorie maa Bibliotekaren med Forkærlighed dyrke; ganske naturligt bliver de store Biblioteker Hjemstederne for det bibliografiske Arbejde, der i alle Videnskaber bliver mere og mere nødvendigt og paaskønnet. Ogsaa Boghistorien, Inkunabelstudiet og den historiske Bibliografi har deres naturlige Hjemsted i de store Biblioteker med Museumsopgaver. Men i særlig Grad maa Bibliotekshistorien, særlig den Samlings Historie, ved hvilken man virker, anbefales som et Studium, der baade udvider Blikket og uddyber Kærligheden til Gerningen.

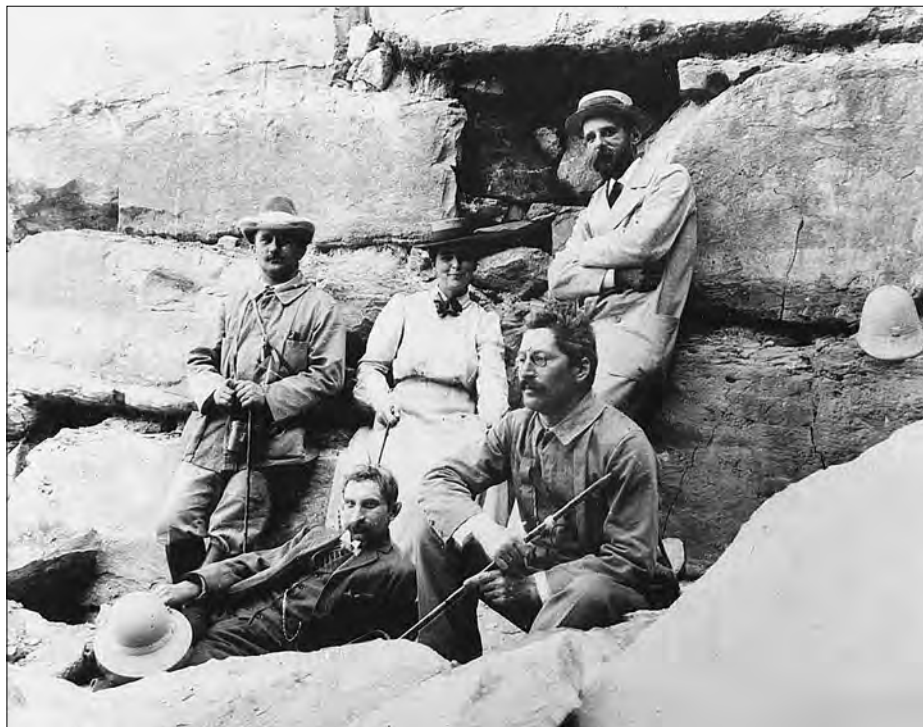
Særlige Virksomheder i Bibliotekets Tjeneste kræver selvfølgelig specielle Forudsætninger. Haandskriftkatalogisering forudsætter Uddannelse i Palæografi og Erfaring i Skriftlæsning, og ligesom

Inkunabelkatalogiseringen kræver den indgaaende Kundskaber i Middelalderens Litteraturhistorie, der ikke er hver Mands Sag. Behandlingen af Kort, Portrætter og Kunstblade stiller ligeledes særlige Krav; og Biblioteker, der samler orientalske Haandskrifter og Tryk, maa

saa vidt muligt raade over et Personale, der har Indsigt i de paagældende Sprog.

En anden Række Forudsætninger omfatter Kundskaber af mere praktisk og teknisk Art. Hertil maa regnes tekniske Begreber om Bøgerne og deres Tilblivelse, elementær Indsigt i Boghaandværkets forskellige Grene. En Bibliotekar maa kende noget til Bogtrykkerkunsten og dens Historie og tekniske Udvikling, til Bogillustrationens Teknik til forskellige Tider, til Bogbinderhaandværket, de Materialier, der anvendes ved Bogindbindingen, og de Processer, som Bogen gennemgaar i Bogbinderens Værksted. Det sidste er af ganske særlig Vigtighed, thi Indsigt i Bogbinderiet er en Betingelse for en virksom og fyldig Kontrol med Bøgenes forsvarlige Behandling fra Bogbindernes Side. Det er af ikke ringe Betydning for Bibliotekaren at være orienteret i Boghandelens Historie og Organisation, ikke mindst den moderne Boghandels. Indsigt i disse Forhold vil ofte hjælpe ham til at vælge de rette Veje ved Boganskaffelser og kan spare Biblioteket mange Penge.

I de store Lande søger man gennem teoretiske Kursus at bibringe de vordende Bibliotekarer en Række af disse teoretiske Kundskaber ved Bibliotekarskoler (som i Amerika) eller ved Kursus. Dog maa man ikke overvurdere, hvad der ad den Vej kan naas for de videnskabelige Biblioteker. En Række af de største Biblioteker i Amerika foretrækker selv at uddanne deres Personale gennem Praxis og den daglige Vejledning i Arbejdet. Og det vilde være skæbnesvangert, om man indførte en teoretisk Prøve, hvis tilfredsstillende Afleggelse gav en positiv Ret til Ansættelse ved et Bibliotek; thi medens de teoretiske Forudsætninger for et frugtbart og dygtigt

H.O. Lange med hustru i Ægypten 20. oktober 1899. Lange deltog i det internationale arbejde med katalogiseringen af det ægyptiske nationalmuseum i Gizeh.

Biblioteksarbejde uden Vanskelighed kan tilegnes af den, der sidder inde med de rette Anlæg og de praktiske Forudsætninger for Virksomheden, vil det ingenlunde altid kunne paaregnes, at den teoretisk fuldt kvalificerede Mand sidder inde med de nødvendige personlige Forudsætninger, der beror paa Naturanlæg og praktisk Begavelse.

Der er for mig ingen Tvivl om, at der i det moderne Bibliotek, baade i det videnskabelige og det folkelige, maa ses i første Række paa Personalets praktiske Anlæg og Kvalifikationer. Som saadanne vil jeg nævne: en rummelig Hukommelse, udpræget Sans for Orden og for metodisk Arbejde, Evne til at interessere

sig for Smaating, ja for saakaldte "Petitesser", et klart Blik for Samarbejdets Betydning – Enspændere egner sig ikke til Bibliotekarer –, Syn for Opgavens Størhed og Værdighed, at den fortjener og kræver ens fulde Interesse og ens bedste Kraft. Bibliotekaren behøver en god Del Selvdisciplin for ikke at distraheres og for ikke at sprede sig. Arbejdet er jo i sig selv i høj Grad mangesidigt og adspredt, det strækker sig fra de mest indviklede litterære Undersøgelser til den mest mekaniske Kontorforretning, fra de højeste logiske Problemer i Katalogiseringen til den elementære praktiske Afgørelse i den ydre Administration. Intet er lettere end at miste Holdet paa sig selv i denne

Mangfoldighed, hvorved Arbejdet lider i Grundighed. Intet er mere skæbnesvangert i et Bibliotek end halvgjort Arbejde, halv Orden er i Virkeligheden Uorden.

Ikke mindre vigtigt er det, at Bibliotekaren ejer Evne til at omgaas Mennesker. Høflighed og Takt, venlig Imødekommenhed, Upartiskhed og Menneskekundskab hos Bibliotekaren er en Grundbetingelse for, at Biblioteket kan faa den rette Plads i dets Benytteres Omdømme. Biblioteket er til for Brugernes Skyld, og Bibliotekaren maa vogte sig for at give nogen Anledning til den Misforstaaelse, at han skulde mene, at det er til for hans Skyld. Naar det gælder om at hævde Reglementets Bestemmelser overfor urimelige Krav, maa Bibliotekaren kunne forene Fasthed og Venlighed, og han har Brug for megen Taalmodighed overfor urimelige Forlangender og umulige Spørgsmaal, saa at han ikke irriteres og mister sin Ro.

En smuk og regelmæssig Haandskrift maa der lægges stor Vægt paa i et Bibliotek; Katalogerne, som Publikum har Adgang til, bør være ikke blot læselige, men ogsaa smukt skrevne. Indøvelsen af en bestemt klar og smuk Haandskrift f.Eks. den amerikanske Biblioteksskrift er af en vis Betydning ved et stort Bibliotek, hvor mange samarbejder. Da man i vore Dage i større og større Omfang gaar over til Anvendelsen af Skrivemaskiner i Bibliotekstjenesten, ikke blot i Kontortjenesten men ogsaa ved Katalogiseringen, bliver Færdighed i Maskinskrivning mere og mere en Fordring, der maa stilles til Bibliotekaren.

Bibliotekets rationelle, maalbevidste Forøgelse er Bibliotekarens højeste Opgave og tungeste Ansvar, han vil her altid staa overfor et Misforhold mellem

de disponible Midler og Opgaven. Her kræves udstrakte Kundskaber, kritisk Sans, et trænet Instinkt, en levende Føling med Bibliotekets Benytterkreds, her maa tages Hensyn til baade Nutid og Fremtid. Bibliotekets Opgave og dets naturlige Begrænsning maa hele Tiden staa ham for Øje. Det er vanskeligt paa dette Omraade at handle ret i alle Tilfælde; Bibliotekaren er afhængig af kritiske Vurderinger i de for ham tilgængelige Tidsskrifter, hvis Kompetence han ikke altid kan bedømme, af personlige anbefalinger fra Publikum, som han vanskelig kan og heller ikke bør afvise uden tvingende Grunde. Boganskaffelsen tager en overordentlig Tid at forberede, og Afgørelserne, der gennemgaaende maa træffes hurtigt, og som ofte er af stor pekuniær Betydning, kræver for den samvittighedsfulde Bibliotekar en Anspændelse af Viljen, der til Tider kan være ret angribende. Han staar her ikke blot overfor Samtidens, men ogsaa overfor Eftertidens Dom.

Naar der er Tale om Bibliotekets Forøgelse, er det af ikke ringe Betydning, at Bibliotekaren skaffer sig Indsigt i Boghandlerforhold. Han maa kende de vigtigste Forlæggere og deres Betydning, han maa følge med paa det antikvariske Marked og kende de forskellige Antikvarens Specialer. Han gør vel i omhyggeligt at gennemarbejde baade Forlags- og Antikvarkataloger og at bevare en ordnet Samling af saadanne. Man kan faa baade lidt og meget ud af en given Sum Penge. Boganskaffelsen ved et Bibliotek har baade en Side, der kræver alsidig kritisk Sans og et betydeligt aandeligt Arbejde, og en Side, der kræver praktisk Kendskab til den moderne Boghandel; denne sidste Side bør ikke træde i Skygge.

Bibliotekaren maa ikke blot interessere sig for det Bibliotek, ved hvilket han arbejder, og hvis Udvikling og Frugtbar-gørelse han helliger sine bedste Kræfter. Det kan med Rette ventes af ham, at han fordyber sig i sit Fags almindelige Problemer, at han følger hele Biblioteks-sagens Udvikling i vore Dage med Inte-resse. Et Lands Biblioteker repræsenterer en sammenhængende Kulturopgave paa samme Maade som et Lands Undervis-ningsanstalter lige fra Folkeskolen til Universitetet. Det videnskabelige Biblio-tek og det folkelige Bibliotek er gensidig interesserede i hinandens Udvikling, og jo mere Bibliotekarstanden faar Øje paa denne fælles Interesse, desto krattigere vil den kunne lægge sit Lod i Vægtskaa-len, naar det gælder Bibliotekssagens Udvikling. Især har Bibliotekarerne ved de store videnskabelige Biblioteker et stort Ansvar, da der udenfor deres Kreds findes saa faa Bibliotekarer, som udelte kan hellige sig de bibliotekariske Opgaver, og da rationelle Metoder bedst kan prøves og indarbejdes ved de store Biblioteker. En kraftigere Udvikling af Bibliotekssagen i Danmark vil i væ-sentlig Grad være afhængig af, at der i de store Biblioteker vokser en Stab af unge Kræfter op, der er godt skolede og

har faaet en bred og alsidig Indsigt i de bibliotekariske Problemer.

Bibliotekarens Stilling som Midler mellem den kundskabsøgende og Bø-gerne gør ham til en væsentlig Faktor i det moderne aandelige Liv. Ifølge Sagens Natur vil hans Virksomhed ikke blive forstaaet som Lærerens; den foregaar mere i det skjulte, og den Tid synes end-nu fjern, da et Bibliotek med en fagud-dannet Bibliotekar vil blive opfattet som en Kultur nødvendinghed i ethvert lokalt Samfund af en vis Udstrækning. Udvik-lingen i andre Lande, særlig i Amerika, er dog forjættelsesrig; og Litteraturens uhyre Vækst vil med Nødvendighed gøre Savnet af en ordnende, vejledende Kraft gældende i alle Byer, en Kraft, der meget snart vil retfærdiggøre sin Eksistens ved den Indsats i det praktiske og kulturelle Liv, som et dygtigt administreret Biblio-tek betyder.

Bibliotekaren, som forstaaer sit Kald, og som forstaaer det saaledes, at han ikke i første Række ser paa Lønnen men paa Arbejdets Glæde, vil ikke bytte med nogen anden i Verden. For ham vil selv Trivialiteterne i hans Arbejde forvandles ved den Kærlighed til Opgaven, der er den dybe Drivkraft i al hans Tjeneste.

Noter

- 1 <www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Medier/Bibliotekar/Svend_Dahl> [8.3.2012]
- 2 Albert Fabritius: Det kongelige Biblioteks Embedsmænd og Funktionærer 1653-1943. København, 1943, s. 15.

- 3 <www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Medier/Bibliotekar/H.O._Lange> [8.3.2012]
- 4 Fabritius 1943, s. 15.